

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS POREIKIAMS
ĮGYVENDINANT YPATINGOS VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTUS
ĮSTATYMO NR. XI-1307 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4117**

2018 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimo Nr. SV-S-702 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a:**

Nepritarti Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 13 straipsnio papildymo įstatymo projektui Nr. XIIP-4117 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu numačius galimybę už paimamą visuomenės poreikiams privačią žemę jos savininkams atlyginti suteikiant nuosavybės lygiavertį valstybinės žemės sklypą, valstybė tik nedidelės dalies žemės savininkų atžvilgiu galės įvykdyti priimtus įsipareigojimus ir už žemės sklypo paėmimą visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus atlyginti lygiavertį valstybinės žemės sklypu, kadangi šiuo metu yra likęs pakankamai mažas laisvos valstybinės žemės plotas. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos skelbiamais 2018 m. sausio 1 d. statistiniais duomenimis, Lietuvoje yra likusios tik 278 tūkst. ha laisvos žemės fondo žemės (į šį skaičių įeina visų žemės naudojimo paskirčių žemė) iš 6,5 mln. ha iš viso šalyje esančios žemės. Pagal 2016 m. sausio 1 d. duomenis, laisvos žemės fondo žemę sudarė 115 tūkst. ha žemės ūkio naudmenų.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1998 m. birželio 18 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 909 patvirtintos Valstybės išperkamos žemės nominalios kainos nustatymo metodikos atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ taip pat yra konstatavęs, kad tuo atveju, kai valstybė įstatymu priima atitinkamą įsipareigojimą, jis turi būti paremtas materialiais ir finansiniais ištekliais, kitaip įstatymas tampa neveiksmingas.

2. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pateikti motyvai nepaneigia to, kad šiuo metu Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme nustatytas atlyginimas dėl žemės naudojimo teisės

netekimo yra teisingas ir pakankamas. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnyje turto paėmimas visuomenės poreikiams siejamas būtent su teisingu atlyginimu šio turto savininkui. Vadovaujantis Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 13 straipsniu, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui pinigais atlyginama paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių sodinių, medynų tūrio, negauto derliaus, įdėtų lėšų žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti vertė, visi kiti žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nuostoliai, patirti dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, dėl žemės sklype esančių želdinių paėmimo visuomenės poreikiams, taip pat iškelimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto išlaidos. Be to, jeigu visuomenės poreikiams paimamas žemės sklypas, kuriame vykdoma ūkinė komercinė veikla, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginami nuostoliai, susiję su ūkinės komercinės veiklos paimamame visuomenės poreikiams žemės sklype nutraukimu ar jos apribojimu.

3. Įvertinus Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme siūlomas nuostatas, nebus pasiekti šio įstatymo rengimo tikslai – įvertinus įstatymais ir teisės aktais reguliuojamą žemės paėmimo visuomenės poreikiams sprendimų priėmimo ir jų įgyvendinimo procedūrą, išskirti specialią, greitą ir efektyvią procedūrą žemės paėmimui ypatingos valstybinės svarbos projektams įgyvendinti, kadangi toks žemės paėmimas visuomenės poreikiams yra valstybinės reikšmės klausimas, tiesiogiai susijęs su Europos integracijos plėtojimu, Europos Sąjungos finansinės paramos panaudojimu bei įsisavinimu, investicijų pritraukimu ir Lietuvos Respublikos prisiimtų europinių bei tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimu. Būtent dėl to minėto įstatymo rengimo metu buvo atsisakyta kompensavimo lygiaverčiu žemės sklypu, kaip sudėtingesnio, daugiau laiko ir lėšų užimančio proceso, neleidžiančio kuo operatyviau įgyvendinti ypatingos valstybinės svarbos projektus.

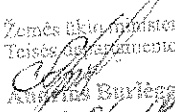
Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme numačius atlyginimo būdą – lygiaverčio žemės sklypo suteikimą, turės būti atliekamos papildomos procedūros ir priimami papildomi sprendimai dėl lygiaverčio žemės sklypo suteikimo, t. y. apskaičiuojama numatomo suteikti nuosavybės žemės sklypo rinkos vertė, taikant Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, šis žemės sklypas projektuojamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekte (šiuo etape su paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo savininkais taip pat derinamos šio žemės sklypo ribos ir dydis), šis žemės sklypas formuojamas atliekant jo kadastrinius matavimus su nustatytomis žemės sklypų ribų posūkio taškų ir riboženklių koordinatėmis valstybinėje koordinatinių sistemoje, ir kt. Taip pat tai sudarys papildomas sąlygas sprendimams, kurie gali būti skundžiami ir ginčijami visų suinteresuotų

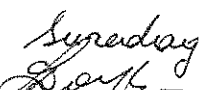
asmenų, apskūsti. Akivaizdu, kad minėtų papildomų veiksmų atlikimas labai pailgins žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus procesą ir tai užkirs kelią paimiti visuomenės poreikiams reikalingą žemę per racionalius terminus bei kliudys sparčiau ir efektyviau įgyvendinti ypatingos valstybinės svarbos projektus. Pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymą suteikus teisę paimamų visuomenės poreikiams žemės sklypų savininkams rinktis lygiaverčius žemės sklypus, praktikoje žemės paėmimo visuomenės poreikiams procesas labai užsitęsia.

Ministras Pirmininkas

Žemės ūkio ministras

Žemės ūkio ministerijos
Teisės departamento direktorius

2018-06-27

Dalia Lapinskienė
2018-06-27